

SXEDIO.E78

18.10.1931: ΔΗΜΟΣΙΕΥΕΤΑΙ Η ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΙΣ ΚΥΠΡΟΥ, ΕΡΕΚ ΚΑΙ ΓΡΑΦΕΤΑΙ Η ΛΗΞΙΑΡΧΙΚΗ ΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΟΥ 1930

Ενώ η Κύπρος συγκλονιζόταν από τις διαδηλώσεις υπέρ του Μητροπολίτη Κιτίου Νικόδημου Μυλωνά που παραιτήθηκε παό τη θέση του ως βουλευτού από το Νομοθετικό Συμβούλιο και τις αντιδράσεις των άλλων βουλευτών που ένας, ένας ακολουθούσε το παράδειγμά του στη Λευκωσία γραφόταν η ληξιαρχική πράξη της Πολιτικής ή Εθνικής Οργάνωσης στις **18** Οκτωβρίου **1931** και ερχόταν επίσημα στην επιφάνεια, με μια μακρά προκήρυξη της η Μυστική Οργάνωση, η Εθνική Ριζοσπαστική Ένωση Κύπρου, ΕΡΕΚ.

Την προκήρυξη υπέγραφαν **20** δικηγόροι, δημοσιογράφοι, γιατροί, μαθητές και έμποροι από τις διάφορες πόλεις της νήσου.

Στόχος της ΕΡΕΚ, όπως αναφερόταν στην προκήρυξη ήταν η επιδίωξη με φανατισμό της ένωσης της Κύπρου με την Ελλάδα.

Ωστόσο η ΕΡΕΚ δεν είχε την ευκαιρία να δράσει παρά ελάχιστες ημέρες, ενώ το πρώτο φύλλο του "Αδιάλλακτου", του εκφραστικού οργάνου της, δεν κατέστη δυνατό να κυκλοφορήσει παρ' όλον ότι όπως λέγει ο Λοϊζίδης, η ύλη του ήταν σχεδόν έτοιμη και το κύριο άρθρο που είχε γράψει ο ίδιος με τίτλο "Όσοι πιστοί" είχε ήδη στοιχειοθετηθεί και ο αρχισυντάκτης της και μέλος της Οργάνωσης Ευαγόρας Παπανικολάου θα παρέδιδε στην κυκλοφορία το φύλλο αυτό στις **24** Οκτωβρίου **1931**.

Αυτό συνέβη γιατί στο μεταξύ είχαν μεσολαβήσει η εξέγερση της **21ης** Οκτωβρίου, γνωστή ως Οκτωβριανά.

Τις αρχές της οργάνωσης, όπως αναφέρει ο δικηγόρος Σάββας Λοϊζίδης στο βιβλίο του "Ατυχη Κύπρος, πως έζησα τους πόθους και τους καημούς της,

1910-1980, εκδόσεις Μπεργάδη, Αθήναι 1980", έγραψε ο ίδιος το Σεπτέμβριο του 1931 στις Πλάρες "ένα Σαββατοκύριακον και μέσα στην μοναξιάν και υπό τη σκιάν των πανψήλων πεύκων" και έγιναν δεκτές "από τους συνελθόντας εις την συγκέντρωσιν Λευκωσίας της 18 Οκτωβρίου 1931":

Αναφερόταν στην προκήρυξη της ΕΡΕΚ:

Προς τον Κυπριακόν Λαόν,

Κοινή επί τη δουλεία της Νήσου μας δυσφορία, κοινός προς την ελευθερίαν πόθος και κοινή προς εργασίαν διάθεσις ωδήγησεν ημάς σήμερον εκ των τεσσάρων της Νήσου άκρων εις Λευκωσίαν προς σύμπηξιν της "Εθνικής Ριζοσπαστικής Ενώσεως Κύπρου".

Τι σκοπούμεν, πως και πού θα βαδίσωμεν διαγράφεται υπό των κάτωθι προγραμματικών αρχών της "Εθνικής Ριζοσπαστικής Ενώσεως Κύπρου", των οποίων από σήμερον θα είμεθα απλοί στρατιώται και πιστοί τηρηταί.

Προγραμματικά Αρχαί της Εθνικής Ριζοσπαστικής Ενώσεως Κύπρου:

Τα μέλη της ΕΡΕΚ, Έλληνες κάτοικοι της νήσου Κύπρου, συναισθανόμενοι βαθέως τας απέναντι εαυτών ως ανθρώπων αφ' ενός και της Μεγάλης Ελληνικής Πατρίδος και του αθανάτου ελληνικού πολιτισμού αφ' ετέρου υποχρεώσεις των:

1. Τάσσουν ως σκοπόν των την μετά φανατισμού επιδίωξιν της μετά του ελληνικού πολιτειακού συνόλου ενώσεως της Κύπρου.

2. Πιστεύουν ακραδάντως, ότι η προσάρτησις της Κύπρου εις το ελεύθερον ελληνικόν πολιτειακόν σύνολον, όχι μόνον ικανοποιεί αναφαίρετον ανθρώπινον δικαίω, αλλ' είναι και το μόνον μέσον προς δημιουργίαν όρων πραγματικής πνευματικής και υλικής προόδου των κατοίκων της νήσου.

3. Διακηρύσσουν αφόβως ενώπιον Θεού και ανθρώπων, ότι ο ηθικός των κόσμος, ως ανθρώπων και ως Ελλήνων, δεν συμβιβάζεται κατ' ουδένα τρόπον προς οϊανδήποτε κατάστασιν δουλείας, ή εξαρτήσεως, όσον

χαλαρά και αν ήθελε ποτέ καταστή αυτή.

4. Αποκρούουν απολύτως εις ένδειξιν αγανακτήσεως επί τη δουλεία της νήσου των και εις εκδήλωσιν της αδιαλλάκτου των τάσεως, προς ελευθερίαν, κάθε συνεργασίαν μετά της ξένης κυβερνήσεως εν τη νομοθετική, τη εκτελεστική και τη διοικητική εξουσία και υπό το παρόν και υφ' οιονδήποτε εις το μέλλον τυχόν δοθησόμενον εις την Κύπρον πολίτευμα.

5. Θα θεωρούν ως εχθρόν της πατρίδος πάντα εκ των Ελλήνων κατοίκων της νήσου, του οποίου η συμπεριφορά αντίκειται ή οπωσδήποτε χαλαρώνει τον εθνικόν αγώνα, όστις έχει ένα σκοπόν, την ένωσιν και μόνον την ένωσιν.

6. Θα εργάζωνται αόκνως διά την υγεία και εθνικήν διαπαιδαγώγησιν του λαού, θα προσπαθούν, όπως καταστήσουν όσον το δυνατόν στενοτέρους τους δεσμούς μετά της ελευθέρας πατρίδος, θα υποστηρίζουν μετά φανατισμού παν το ελληνικόν και θ' αποφεύγουν να πράττουν ο,τιδήποτε απάδει προς την ελληνικήν αξιοπρέπειαν.

7. Θα υποστηρίζουν όσον τοις είναι δυνατόν τα προϊόντα της κυπριακής γης, βιομηχανίας και χειροτεχνίας,

8. Θα συνδέωνται στενώς προς άλλα, εν τη εθνική των δράσει και θα χορηγούν προς άλλα πάσαν την δυνατήν ηθικήν και κοινωνικήν ενίσχυσιν.

9. Θα τηρούν αυστηρώς τας αρχάς της ΕΡΕΚ, θα εμπνέωνται μόνον υπό τούτων αποβλέποντα, εν τη διεξαγωγή του εθνικού αγώνος, αποκλειστικώς εις την ιδέαν και ουδόλως εις πρόσωπα.

10. Θα εργάζωνται επιμόνως το πρόγραμμα και τας αποφάσεις αυτής.

Ελληνες Κύπριοι,

Όσοι ασπάζεσθε ως ανωτέρω αρχάς της ΕΡΕΚ και ποθείτε ταχείαν και αληθή εκπλήρωσιν του εκτιθεμένου σκοπού της, προσέλθετε εις τους κόλπους

της. Επίσημον όργανον τακτικής μετά του λαού
επικοινωνίας, η ΕΡΕΚ θα έχη την εφημερίδα "
Αδιάλλακτος", ήτις θα αρχίση εκδιδομένη από του
προσεχούς Σαββάτου, ήτοι **24 Οκτωβρίου,**

Εν Λευκωσία τη **18η Οκτωβρίου 1931**

Την προκήρυξιν υπέγραφον οι κατωτέρω:

- Ανδρέας Χ. Γαβριηλίδης, δικηγόρος, Βαρώσια,
- Αντώνης Χ. Οικονόμου, δημοσιογράφος, Λάρναξ,
- Αντώνης Η. Γεωργιάδης, ιατρός, Γιαλούσα,
- Αργυρός Δρουσιώτης, Γυμνασιάρχης, Λεμεσός,
- Γεώργιος Φασουλιώτης, Δημοσιογράφος,
Λεμεσός,
- Ευαγόρας Γ. Παπανικολάου, Δικηγόρος,
Λευκωσία,
- Θεόκλητος Σοφοκλέους, Γυμνασιάρχης,
Κυρήνεια,
- Θεοφάνης Τσαγαρίδης, Εμπορος, Λευκωσία,
- Ιωάννης Πηγασίου, ιατρός, Λευκωσία,
- Κ. Ζαχαριάδης, Παιδονόμος, Λευκωσία,
- Κώστας Πικής, Εμπορος, Λευκωσίας,
- Λεύκιος Ευγ. Ζήνων, δικηγόρος, Λεμεσός,
- Ξενοφών Κουμπαρίδης, Καθηγητής, Ευρύχου,
- Πέτρος Αδαμίδης, Εμπορος, Βαρώσια,
- Πίπης Κωνσταντινίδης, Οδοντίατρος, Λευκωσία,
- Πολύκαρπος Σ. Ιωαννίδης, Γραμματεύς,
Κυρήνεια,
- Σάββας Λοϊζίδης, Δικηγόρος, Κυρήνεια,
- Στέλιος Κλυτίδης, δικηγόρος, Λευκωσία,
- Χρήστος Τραχωνίτης, Παντοπώλης Λευκωσία,
- Φώτης Γεωργιάδης, Δικηγόρος, Πάφος, και
- Αλέξανδρος Δημητρίου, Εμπορος, Βαρώσια.